

BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU (BĐKH) MÀ TRƯỚC HẾT LÀ SỰ NÓNG LÊN TOÀN CẦU VÀ MỰC NƯỚC BIỂN DÂNG CAO ĐANG LÀ MỘT TRONG NHỮNG THÁCH THỨC LỚN NHẤT ĐỐI VỚI NHÂN LOẠI TRONG THẾ KỶ 21. BĐKH TÁC ĐỘNG LÊN TẤT CẢ CÁC LĨNH VỰC: TÀI NGUYÊN, MÔI TRƯỜNG, KINH TẾ - XÃ HỘI VÀ SỨC KHOẺ CON NGƯỜI ĐE DỌA SỰ TỒN TẠI CỦA TRÁI ĐẤT, CỦA NHÂN LOẠI VÀ “ĐÒI HỎI THẾ GIỚI PHẢI HÀNH ĐỘNG NGAY VÀ NHANH CHÓNG HƠN BAO GIỜ HẾT, KHI CHƯA QUÁ MUỘN” (UN, 2007).

Về mặt kinh tế, ấm lên toàn cầu có thể làm kinh tế thế giới suy giảm đến 20%. Nếu không hành động, tổng thiệt hại do BĐKH gây ra sẽ tương đương ít nhất là 5% GDP toàn cầu mỗi năm. Ngược lại, theo ước tính, nếu thế giới chỉ cần 1% GDP cho cuộc chiến chống BĐKH thì có thể tránh được những tác động xấu của thảm họa này.

Trên phạm vi toàn cầu, chưa bao giờ cộng đồng quốc tế lại có sự đồng thuận và quyết tâm cao như vậy trong cuộc chiến chống BĐKH. Ba năm liền, Thông điệp của Tổ chức Môi trường LHQ (UNEP) gửi nhân loại nhân Ngày môi trường Thế giới (ngày 5/6) đều tập trung vào chủ đề BĐKH với mức độ ngày một khẩn thiết hơn: “Băng tan - một vấn đề nóng bỏng?” (2007); “Hãy thay đổi thói quen! Hướng tới một nền kinh tế ít các bon” (2008) và năm 2009 là “Trái đất đang cần bạn! Hãy LIÊN HỢP lại để phòng chống BĐKH”.

Nhiều nước trên thế giới đã xây dựng và triển khai các Chương trình, Kế hoạch ứng phó với BĐKH trong đó có Kế hoạch Quốc gia thích ứng với BĐKH của các nước đang phát triển (NAPA).

THỰC TẾ CỦA VIỆT NAM

Chương trình Mục tiêu Quốc gia Ứng phó với Biến đổi khí hậu (NTP) đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt ngày 2/12/2008 và trở thành định hướng và chiến lược cơ bản quốc gia để ứng phó với BĐKH. Chương trình này được thực hiện trên phạm vi toàn quốc theo ba giai đoạn: Khởi động (2009 - 2010), Triển khai (2011 - 2015) và Phát triển (sau 2015).

Mục tiêu chiến lược của Chương trình là đánh giá được mức độ tác động của BĐKH đối với các lĩnh vực, ngành và địa phương trong từng giai đoạn và xây dựng được kế hoạch hành động có tính khả thi để ứng phó hiệu quả với BĐKH cho từng giai đoạn ngắn hạn và dài hạn, nhằm đảm bảo sự phát triển bền vững của đất nước, tận dụng các cơ hội phát triển nền kinh tế theo hướng ít cácbon và tham gia cùng cộng đồng quốc tế trong nỗ lực giảm nhẹ BĐKH, bảo vệ hệ thống khí hậu trái đất.

“CHÚNG TA ĐÃ MẤT 30 NĂM ĐỂ TRANH CẢI XEM CÓ ĐÚNG LÀ TRÁI ĐẤT ĐANG ẤM LÊN KHÔNG. GIÁ NHƯ KHI ẤY CHÚNG TA HÀNH ĐỘNG NGAY THÌ CÁI GIÁ PHẢI TRẢ ẤY ĐÃ KHÔNG QUÁ CAO NHƯ BÂY GIỜ... CHÚNG TA KHÔNG CÒN THỜI GIAN ĐỂ TRANH CẢI NỮA, THẾ GIỚI CẦN PHẢI HÀNH ĐỘNG NGAY CHỨ KHÔNG THỂ CHẦN CHỪ THÊM NỮA. CHÚNG TA KHÔNG THỂ XA XỈ CHUYỂN VẤN ĐỀ NÀY CHO THẾ HỆ SAU QUYẾT ĐỊNH”
- ACHIM STEINER (GIÁM ĐỐC UNEP).

Chương trình tập trung vào các mục tiêu cụ thể: Đánh giá mức độ biến đổi của khí hậu Việt Nam do BĐKH toàn cầu và mức độ tác động của BĐKH đối với các lĩnh vực, ngành và địa phương; Xác định được các giải pháp ứng phó với BĐKH; Tăng cường các hoạt động khoa học công nghệ nhằm xác lập các cơ sở khoa học và thực tiễn cho các giải pháp ứng phó với BĐKH; Củng cố và tăng cường năng lực tổ chức, thể chế, chính sách về BĐKH; Nâng cao nhận thức, trách nhiệm tham gia của cộng đồng và phát triển nguồn nhân lực; Tăng cường hợp tác quốc tế nhằm tranh thủ sự giúp đỡ, hỗ trợ của quốc tế trong ứng phó với BĐKH; Tích hợp vấn đề BĐKH vào các chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, phát triển ngành và địa phương; Xây dựng và triển khai các kế hoạch hành động của các bộ, ngành và địa phương ứng phó với BĐKH; triển khai các dự án, trước tiên là các dự án thí điểm.

CHÚNG TA PHẢI LÀM GÌ?

Vừa qua, các kịch bản về BĐKH ở Việt Nam, đặc biệt là nước biển dâng

Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh thăm hỏi đồng bào lũ lụt miền Trung

từ năm 2010 - 2100 về cơ bản đã được xây dựng và cập nhật. Nhiệm vụ tiếp theo là dựa trên các kịch bản này, tất cả các bộ, ngành và địa phương sẽ phải: Đánh giá được tác động của các kịch bản BĐKH tới các lĩnh vực hoạt động của ngành, của địa phương và trên cơ sở đó xây dựng một kế hoạch hành động chi tiết phù hợp cho ngành cũng như địa phương mình để từ năm 2011 chuyển sang giai đoạn tiếp theo giai đoạn 2 – giai đoạn Triển khai thực sự những hoạt động thích ứng và giảm nhẹ BĐKH trên phạm vi toàn quốc.

Để là được điều này, chúng ta sẽ phải đối mặt với nhiều khó khăn và thách thức lớn. Khó khăn trước tiên là sự yếu kém về nhận thức của toàn xã

hội, ở mọi cấp, từ các nhà hoạch định chính sách, các cán bộ ở các ngành và địa phương, các tổ chức xã hội cũng như bản thân các cộng đồng về tác động của BĐKH. Vì thế, nâng cao nhận thức về BĐKH rõ ràng là hoạt động cần được ưu tiên đầu tiên, phải được làm ngay và làm một cách hệ thống đối với mọi tầng lớp trong xã hội.

Khó khăn thứ hai là khả năng tích hợp các vấn đề BĐKH vào các quá trình hoạch định chính sách: các chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, chương trình phát triển và sự phối hợp điều hành thực hiện giữa các ban ngành, giữa các cấp từ Trung ương tới địa phương. Đây chính là vấn đề xây dựng năng lực gồm năng lực tổ chức, năng lực khoa học công nghệ, năng lực con người... Các hoạt động này có lẽ cần phải đi trước một bước và cũng phải làm ngay từ bây giờ, trong đó chú trọng quan trọng thuộc về các cơ quan giáo dục - đào tạo và khoa học - công nghệ...